

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/142/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2317212713
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2317212713.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudcov: JUDr. Daša Kontríková a Mgr. Jozef Mačej, v právnej veci žalobcov: 1/ T. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX, P., 2/ T. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX, P., zastúpení: JUDr. Tomáš Mutkovič, advokát so sídlom SNP 10, 920 01 Hlohovec, proti žalovanému: Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., so sídlom Bajkalská 30, Bratislava, IČO: 31 335 004, o určenie neplatnosti zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, zmluvy o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a mandátnej zmluvy, na odvolanie žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Galanta, č. k. 18C/55/2017 - 190 zo dňa 25. februára 2019, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu I. inštancie sa potvrdzuje.

II. Žalovanému sa voči žalobcom 1/ a 2/ priznáva právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd I. inštancie výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. o trovách konania rozhodol tak, že žalovanému priznal náhradu trov konania voči žalobcom.

2. Po právnej stránke rozsudok v napadnutej časti odôvodnil aplikáciou ust. § 137 písm. c) a d) CSP. Vecne tým, že z vykonaného dokazovania vyplýva a tieto skutočnosti ani neboli medzi stranami sporné, že strany sporu uzatvorili dňa 12.10.2011 (dátum uzatvorenia zmluvy medzi stranami sporný nebol, nakoľko žalovaný na pojednávaní predložil originál predmetnej zmluvy a žalobcovia tento dátum nerozporovali) Zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, na základe ktorej poskytol žalovaný žalobcom mimoriadny medziúver vo výške 49.500 eur. Pohľadávka žalovaného s príslušenstvom bola na základe zmluvy o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok, uzavretej dňa 05.10.2011 medzi žalovaným a žalobcom 1/ zabezpečená záložným právom k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX pre kat. úz. P.. Z nesporných tvrdení žalovaného ďalej vyplýva, že úver poskytnutý na základe Zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere vo výške 49.500 eur bol určený okrem iného aj na splatenie úveru č. 0286092026 poskytnutého v zmysle zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 16.10.2009, ktorého lehota splatnosti bola viac ako 10 rokov a bol zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti. V konaní nebolo sporné, že žalobcovia neuhradili splátky úveru riadne a včas, žalovaný im preto listom 05.10.2016 oznámil vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru a vyzval ich na úhradu celého dlhu; žalobcovia dlh nezaplatili, oprávnené potom žalovaný dňa 14.11.2016 oznámil žalobcom začatie výkonu záložného práva formou predaja nehnuteľnosti na dobrovoľnej dražbe. Realizoval tak v zmysle ust. § 151m ods. 4 Občianskeho zákonníka účel zákonodarcu, že záložca je povinný strpieť výkon záložného práva, pretože sa riadil ust. § 151j ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže pohľadávka zabezpečená záložným právom nebola riadne a včas splnená, tak záložný veriteľ

mohol začať výkon záložného práva. Prvá dražba konaná dňa 15.06.2017 bola neúspešná a taktiež bola neúspešná aj ďalšia dražba zo dňa 27.11.2018.

3. Predmetom konania je určenie, že zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere uzatvorená dňa 05.10.2011 medzi žalobcami ako dlžníkmi a žalovaným ako veriteľom, je neplatná a tiež určenie, že zmluva o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a mandátna zmluva uzatvorená dňa 05.10.2011 medzi žalobcom 1/ ako záložcom a žalovaným ako záložným veriteľom, predmetom ktorej je zriadenie záložného práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcimi sa v k. ú. P., obec P., okres Galanta, zapísanými na LV č. XXX, a to stavba rodinný dom súpis. č. XXX, postavený na parc. č. 732/4 a parcely registra „C“ pozemok parc. č. 732/1 zastavané plochy a nádvoria o výmere 272 m², pozemok parc. č. 732/4 zastavané plochy a nádvoria o výmere 71 m² a pozemok parc. č. 732/5 zastavané plochy a nádvoria o výmere 53 m², ktorej vklad záložného práva do katastra nehnuteľností bol povolený Okresným úradom Galanta, katastrálny odbor, pod č. V 3274/2011, je neplatná.

4. Žalobu o určenie právnej skutočnosti v zmysle § 137 písm. d) CSP možno podať, ak to vyplýva z osobitného predpisu. V tomto smere je potrebné poukázať na to, že zmluvy a iné právne úkony ich existencia, platnosť či neplatnosť sú právnymi skutočnosťami (§ 2 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Určenie existencie právnej skutočnosti (napr. že právny úkon je neplatný) odporuje vo svojej podstate zásade, že súd má určiť aktuálny právny stav. Pri určení právnej skutočnosti hovorí rozsudok o tom, čo bolo v minulosti, nie však nevyhnutne o tom, čo je v prítomnosti. Nová právna úprava Civilného sporového poriadku pripúšťa žalobu na určenie právnej skutočnosti iba za predpokladu, že tak vyplýva z právneho predpisu (najmä hmotného práva).

5. Súd podanú žalobu považuje za žalobu na určenie právnej skutočnosti, pričom podmienkou prípustnosti takejto žaloby je, že možnosť podania takejto žaloby vyplýva z osobitného predpisu. Ustanovenie § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom 01.01.2018 takéto určenie umožňuje (spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou), avšak iba vo vzťahu k spotrebiteľským úverom, čo predmetný úver nie je, keďže podľa § 1 ods. 3 písm. c) zák. č. 129/2010 Z. z. (v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy) spotrebiteľským úverom nie je úver zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti, ktorého lehota splatnosti je viac ako desať rokov, preto ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. nie je v danom prípade aplikovateľné. Podľa nesporných tvrdení žalovaného, úver poskytnutý na základe Zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere č. 2883170204 bol použitý o. i. na splatenie úveru poskytnutého žalobcom na základe zmluvy o splátkovom úvere č. 0286092026, ktorý bol zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti a jeho splatnosť bola viac ako 10 rokov. Z uvedeného vyplýva, že úver poskytnutý na základe Zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere nebol spotrebiteľským úverom ani v zmysle § 1 ods. 3 písm. e) zákona o spotrebiteľských úveroch, nakoľko bol použitý o. i. aj na splatenie úveru, ktorý nebol spotrebiteľským úverom podľa § 1 ods. 3 písm. c) zákona o spotrebiteľských úveroch. Rovnako tak na predmetnú úverovú zmluvu nemožno aplikovať ustanovenia zákona č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie, aj keď v zmysle § 1 ods. 3 zákona č. 90/2016 Z. z. úver poskytnutý žalobcom by spadal pod definíciu úveru na bývanie, avšak s ohľadom na intertemporálne ustanovenia (§ 28) sa ustanovenia tohto zákona nevzťahujú na zmluvy o úvere na bývanie uzavreté pred 21. marcom 2016. Teda ani žalobcami uvádzaný § 15 ods. 4 zákona o úveroch na bývanie im neumožňuje v prejednávanej veci domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o úvere na bývanie. Zmluvy o stavebnom sporení, o stavebnom úvere, ako aj o mimoriadnom medziúvere, v ktorých je obsiahnutý záväzok stavebného sporiteľa vkladať na účet stavebnej sporiteľne určité sumy ako stavebné sporenie vo forme pravidelných vkladov s tým, že po splnení podmienok dohodnutých v zmluve, ktoré zahŕňajú aj nasporenú sumu, sa stavebná sporiteľňa zaväzuje poskytnúť stavebnému sporiteľovi stavebný úver, majú osobitný charakter. Žalobcom ako stavebným sporiteľom bol na ich požiadanie poskytnutý tzv. mimoriadny medziúver. Zmluva je síce podľa § 52 a nasl. OZ zmluvou spotrebiteľskou, avšak právne vzťahy medzi zmluvnými stranami sa riadia Obchodným zákonníkom, Občianskym zákonníkom, zák. č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení a Všeobecnými podmienkami pre zmluvy o stavebnom sporení. Titulom akcesorickej povahy k úverovej zmluve za spotrebiteľskú zmluvu súd považuje aj záložnú zmluvu (a v rámci nej uzavretú aj mandátnu zmluvu). Navyiac pokiaľ ide o neplatnosť záložnej zmluvy, žaloba žalobkyne 2/ by bola nedôvodná pre nedostatok jej aktívnej vecnej legitímácie. Vecná legitímácia (aktívna či pasívna) je stav vyplývajú z hmotného práva. To znamená, že strana sporu je nositeľom práva, resp. povinnosti, o ktoré v súdnom konaní ide a je jedným z predpokladov úspešnosti žaloby. Vecnú legitímáciu má predovšetkým ten,

kto je zúčastnený právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide, pričom je zrejmé žalobkyňa nie je a ani nemohla byť zmluvou stranou záložnej zmluvy, keďže nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom zálohu vlastní výlučne žalobca 1/. Neplatnosť záložnej zmluvy však žalobcovia odvodzovali len od jej akcesority k úverovej zmluve a keďže, ako bolo uvedené vyššie, zo žiadneho ustanovenia osobitného predpisu nevyplýva možnosť domáhať sa určenia neplatnosti predmetnej úverovej zmluvy, súd žalobu v celom rozsahu s poukazom na ust. § 137 písm. d) CSP zamietol. K námietkam žalobcov, že predmetná zmluva obsahuje množstvo neprijateľných zmluvných podmienok, súd uvádza, že aj keď súd je povinný ex offo preskúmať neprijateľnosť zmluvných podmienok, neznamená to bez ďalšieho povinnosť súdu preskúmať každé ustanovenie predloženej zmluvy a formulovanie výroku rozhodnutia, práve naopak, táto činnosť súdu je limitovaná predmetom sporu a k posudzovaniu neprijateľnosti zmluvných podmienok ex offo súd pristupuje, ak posudzuje zmluvné ustanovenie napr. v súvislosti s nárokom na plnenie, prípade na náhradu škody, alebo na vydanie bezdôvodného obohatenia a pod. Žalobca má v tomto prípade povinnosť formulovať aj petit žaloby tak, aby ho bolo možné preniesť do výrokovej časti rozhodnutia. Bez ohľadu na vyššie uvedené je súd v zhode so žalobcom toho názoru, že princíp ochrany spotrebiteľa sa prejavuje v odstránení značnej nerovnováhy založenej spotrebiteľskou zmluvou ku škode spotrebiteľa a bolo by bez právneho významu posudzovať zmluvné dojednania, nikdy neboli a nebudú aplikované, a teda nespôsobujú právne následky.

6. Zo žaloby, ale najmä z návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva, že žalobcovia majú obavu zo straty obydľia, nakoľko žalovaný pristúpil k výkonu záložného práva formou predaja nehnuteľností vo vlastníctve žalobcu 1/ na dobrovoľnej dražbe. K tomuto je potrebné uviesť, že realizácia záložného práva k nehnuteľnosti na dobrovoľnej dražbe podľa zákona č. 527/2002 Z. z. je zákonom prípustným prostriedkom výkonu záložného práva pre prípady, kedy nastala splatnosť pohľadávky zabezpečenej týmto záložným právom a nebola dlžníkom riadne a včas uhradená (ide o dobrovoľný výkon záložného práva, čo vylučuje jeho protiprávnosť). Z uvedeného potom vyplýva, že každá realizácia záložného práva na dobrovoľnej dražbe predstavuje síce súčasne i zásah do vlastníckeho práva záložcu, avšak tento zásah je súčasne (ak sú splnené všetky zákonné podmienky) právom aprobovaný (dovolený). Možno preto uzavrieť, že výkon záložného práva cestou dobrovoľnej dražby neznamená neoprávnený zásah do vlastníckych práv záložcu (práve naopak ide o dovolený spôsob realizácie záložného práva). Teda tvrdenia žalobcov, že v dôsledku výkonu záložného práva prídu o svoje obydlie neobstojí, nakoľko je to následok výkonu záložného práva, ktorý je povinný strpieť záložca (§ 151m ods. 4 OZ).

7. Pre úplnosť súd považuje za potrebné dodať, že podľa § 33 ods. 2, 4 zákona č. 527/2002 Z. z. navrhovateľ dražby zodpovedá za správnosť vyhlásenia o tom, že predmet dražby je možné dražiť, záložný veriteľ zodpovedá za pravosť, výšku a splatnosť pohľadávky, pre ktorú navrhuje výkon záložného práva, zodpovednosti za škodu, ktorá vznikne porušením povinností podľa tohto odseku sa nemožno zbaviť. Navrhovateľ dražby zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením ustanovení tohto zákona. Tejto zodpovednosti sa zbaví, ak preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení úsilia, ktoré možno od neho spravodlivo očakávať. Preto ak by aj vznikla žalobcom škoda z tohto dôvodu (napr. nesprávna výška pohľadávky, pre ktorú navrhuje výkon záložného práva alebo podhodnotenie ceny dražených nehnuteľností) majetková škoda, vznikne im právo sa samostatnou žalobou domáhať náhrady škody od žalovaného. Je tiež možné za podmienok uvedených v § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z. z. požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby.

8. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že procesne úspešnému žalovanému priznal plnú náhradu trov konania voči žalobcom. O výške náhrady trov konania rozhodne súd podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozsudku, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

9. Proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia 1/ a 2/ prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Uviedli, že prvostupňový súd žalobu v celom rozsahu s poukazom na ust. § 137 písm. d) CSP zamietol, nakoľko podľa súdu zo žiadneho ustanovenia osobitného predpisu nevyplýva možnosť domáhať sa určenia neplatnosti predmetnej úverovej zmluvy.

10. Žalobcovia súhlasia s tým, že predmetná žaloba predstavuje určovaciu žalobu v zmysle § 137 písm. d) CSP, teda že sa v tomto súdnom konaní domáhajú určenia právnej skutočnosti. Nie je však možné súhlasiť so záverom súdu, že nárok, ktorý žalobcovia v konaní uplatnili (možnosť domáhať sa určenia

právnej skutočnosti - neplatnosť úverovej zmluvy) nevyplýva zo žiadneho ustanovenia osobitného predpisu.

11. V zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa sa môže spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Zákon č. 250/2007 Z. z. sa podľa §1 ods. 2 vzťahuje okrem iného na poskytovanie služieb, ak k plneniu dochádza na území Slovenskej republiky.

12. Žaloba je nepochybne tým procesným právnym úkonom, ktorým sa spotrebiteľ domáha takejto ochrany, pretože žalobou uplatňuje svoje právo na súdnu ochranu ohrozeného alebo porušeného práva.

13. Súd v odôvodnení rozsudku síce konštatuje, že napadnuté zmluvy sú spotrebiteľskými, avšak na danú vec vôbec ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. neaplikoval. S poukazom na zásadu „iura novit curia“ súd uvedenú právnu normu mal vo veci aplikovať. V súvislosti s uvedenou vadou súd následne ust. § 137 písm. d) CSP nesprávne interpretoval, keď uviedol, že zo žiadneho ustanovenia osobitného predpisu nevyplýva možnosť domáhať sa určenia neplatnosti predmetnej úverovej zmluvy. Práve zákon č. 250/2007 Z. z. predstavuje osobitný hmotnoprávny predpis, z ktorého v súlade s ust. § 137 písm. d) CSP vyplýva možnosť žalobcov ako spotrebiteľov na súde sa domáhať ochrany svojich práv žalobou o určenie neplatnosti zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, zmluvy o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a mandátnej zmluvy.

14. Žalobcovia trvajú na tom, že podmienka žalovateľnosti je splnená aj vo vzťahu k naliehavému právnemu záujmu na požadovanom určení. Na požadovanom určení, že zmluva o úvere uzavretá medzi žalobcami a žalovaným je neplatná existuje naliehavý právny záujem podľa § 137 písm. d) CSP v tom, že práve takéto určenie vyrieši sporné právne otázky medzi stranami sporu a vytvorí pevný právny základ pre ich budúce právne vzťahy a svojimi dôsledkami vytvorí prekážku pre prípadné ďalšie určenia a predíde aj sporom o plnenie. V spotrebiteľských vzťahoch je v zmysle konštantnej judikatúry daný naliehavý právny záujem na určení cieľom ochrany spotrebiteľa proti porušiteľovi a o takýto prípad ide nepochybne v danej veci. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení je teda daný z dôvodu právnej istoty žalobcov na skutočnej výške dlhu nad rámec poskytnutých peňažných prostriedkov (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR vo veci 1MCdo 1/09). Naliehavý právny záujem na určení neplatnosti záložnej zmluvy potom vyplýva z akcesorickej povahy záložnej zmluvy.

15. Súd uvádza, že žaloba o určenie neplatnosti záložnej zmluvy žalobkyne 2/ by bola nedôvodná pre nedostatok jej aktívnej vecnej legitímácie.

16. V žalobe nie je uvedené, a žalobkyňa 2/ ani na pojednávaní netvrdila, že by bola zmluvnou stranou spornej záložnej zmluvy. Žalobkyňa 2/ bola zmluvnou stranou úverovej zmluvy a z petitu žaloby vyplýva, že žalobca 1/ spolu so žalobkyňou 2/ sa domáhajú určenia, že zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere uzatvorená dňa 05.10.2011 medzi Žalobcami ako dlžníkmi a Žalovaným ako veriteľom, je neplatná. Záložná zmluva bola uzatvorená medzi žalobcom 1/ ako záložcom a žalovaným ako záložným veriteľom.

17. Ide o dva samostatné nároky (veci), ktoré v záujme hospodárnosti konania v súlade ust. § 166 ods. 1 CSP boli uplatnené jednou žalobou. Žalobcovia ust. CSP o spojení vecí v žalobe výslovne neuvádzajú, avšak z obsahu žaloby uvedené vyplýva. Žalobcovia majú za to, že podmienky na podanie takejto žaloby, a teda spojenie týchto dvoch vecí, boli splnené. Ide o veci, ktoré spolu skutkovo súvisia a začali pred jedným súdom. Súd vo veci úplne opomenul aplikovať ust. §166 ods. 1 CSP.

18. Žalobcovia si dovoľia zopakovať konštatovanie prvostupňového súdu, že „aj keď súd je povinný ex offo preskúmať neprijateľnosť zmluvných podmienok, neznamená to bez ďalšieho povinnosť súdu preskúmať každé ustanovenie predloženej zmluvy...“

19. V zmysle čl. 6 Smernice 93/13/EHS (ďalej len „Smernica“) sú však členské štáty povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách uzatvorených podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa. ESD vo vzťahu k uvedenému judikoval výklad smernice v tom duchu, že vnútroštátne súdy sú povinné ex offo zaoberať sa nekalou povahou zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, a to hneď po tom, ako je súd oboznámený s právnymi a skutkovými

okolnosťami potrebnými na tento účel (C-40/08 - Austurcom) a v prípade, ak zistia nekalú povahu zmluvnej podmienky vyvodíť všetky dôsledky, ktoré podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú z takého zistenia, s cieľom zabezpečiť, aby touto podmienkou nebol tento spotrebiteľ viazaný (C-397/11 - Erika Jörös).

20. Čl. 6 Smernice je treba považovať za ustanovenie rovné kogentným ustanoveniam vnútroštátneho práva a poskytovanie ochrany je treba naplniť v rovine pravidiel verejného poriadku, teda vždy za každých okolností (C-76/10 - Pohotovost').

21. Nemôžu byť platné zmluvné ustanovenia, ktoré sú v rozpore s kogentnými ustanoveniami pravidiel na ochranu spotrebiteľa, v dôsledku čoho nie sú pre spotrebiteľov záväzné. Akékoľvek podmienky, ktoré sú podmienkami v zmysle Smernice a ktoré sa odchyľujú od kogentných ustanovení na ochranu spotrebiteľa, sa okrem toho musia považovať za odporujúce požiadavke dobrej viery a spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach na škodu spotrebiteľa (čl. 3 ods. 1 Smernice).

22. „Súdny dvor rozhodujúci o návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal vnútroštátny súd v rámci kontradiktórneho konania medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom, rozhodol, že vnútroštátny súd musí ex officio nariadiť vykonávanie dôkazov s cieľom zistiť, či ustanovenie nachádzajúce sa v zmluve, ktorá bola uzavretá medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, patrí do pôsobnosti smernice, a v prípade, že to tak je, posúdiť ex officio prípadnú nekalú povahu tohto ustanovenia.“ (C-472/11 - Banif Plus Bank)

23. „Vnútroštátny súd je povinný preskúmať ex officio nekalý charakter zmluvnej podmienky, len čo má k dispozícii právne a skutkové okolnosti potrebné na tento účel. Ak považuje takúto podmienku za nekalú, zdrží sa jej uplatnenia s výnimkou prípadu, keď spotrebiteľ proti tomu namieta. Vnútroštátny súd má túto povinnosť tiež vtedy, ak preveruje svoju miestnu príslušnosť.“ (C-243/08 - Pannon GSM)

24. Žalobcovia v žalobe namietali viacero ustanovení úverovej zmluvy ako neprijateľné zmluvné podmienky. Súd sa však v prejednávanej veci úplne vyhol akémukoľvek prieskumu neprijateľnosti zmluvných podmienok sporných zmlúv a v rozpore s kogentnými ustanoveniami pravidiel na ochranu spotrebiteľa nezabezpečil, aby nekalé podmienky spotrebiteľskej zmluvy neboli pre žalobcov ako spotrebiteľov v danej veci záväzné.

25. Prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku taktiež uviedol, „že výkon záložného práva cestou dobrovoľnej dražby neznamená neoprávnený zásah do vlastníckych práv záložcu. Ak by aj vznikla žalobcom škoda z tohto dôvodu (napr. nesprávna výška pohľadávky, pre ktorú navrhuje výkon záložného práva alebo podhodnotenie ceny dražených nehnuteľností) majetková škoda, vznikne im právo sa samostatnou žalobou domáhať náhrady škody od žalovaného. Je tiež možné požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby.“

26. S uvedeným konštatovaním súdu žalobcovia nesúhlasia. V tejto súvislosti poukazujú na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn.: 9Co/7/2019 zo dňa 06.03.2019 v obdobnej veci, v ktorej sa súd podrobne zaoberal oprávnenosťou zásahu do práva na obydlie.

27. Správnu interpretáciu a aplikáciu vyššie uvedených právnych noriem, najmä ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a článku 21 ods. 3 prvá veta ústavy, by konajúci prvostupňový súd nemohol konštatovať závery uvedené v odseku 44. a 45. napadnutého rozsudku ako argumentačne správne a presvedčivé odôvodnenie spravodlivého rozhodnutia. Na základe vyššie uvedeného podľa ust. § 389 ods. 1 písm. c) a § 391 ods. 1 CSP žalobcovia navrhujú odvolaciemu súdu, aby rozsudok Okresného súdu Galanta sp. zn.: 18C/55/2017- 190 zo dňa 25.02.2019 zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

28. K odvolaniu žalobcov sa vyjadril žalovaný. Uviedol, že súd prvej inštancie v Napádanom rozsudku správne skonštatoval, že žalobcovia sa domáhajú vyslovenia neplatnosti zmlúv, teda sa domáhajú určenia právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskoršieho predpisu (ďalej iba „CSP“). Toto posúdenie súdu prvej inštancie nerozporujú ani žalobcovia v podanom odvolaní.

29. Súd prvej inštancie správne posúdil, že v zmysle § 137 písm. d) CSP je možné sa určenia právnej skutočnosti žalobou domáhať jedine v prípade, ak takáto možnosť vyplýva z osobitného predpisu.

30. Na podporu tohto tvrdenia žalovaný uvádza, že v dôvodovej správe k uvedenému ustanoveniu CSP je uvedené, že „záujmom zákonodarcu bolo vylúčiť všetky nepotrebné a nezmyselné žaloby o určenie neplatnosti/platnosti právnych úkonov a iných právnych skutočností, ktoré vyvolávajú ďalšie spory a míňajú sa účelu žaloby určovacej.“ Uvedená skutočnosť vyplýva aj z rozhodovacej praxe súdov SR. V tejto súvislosti žalovaný poukazuje napr. na nasledujúce rozhodnutia:

- Rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 19.12.2017, sp. zn. 8Co/204/2017, v ktorom súd uviedol, že: „U žalôb uvedených v § 137 písm. d) CSP sa vyžaduje, aby nárok žalobcu na určenie právnej skutočnosti priamo vyplýval z konkrétneho právneho predpisu.“

- Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 07.06.2018, sp. zn. 4Co/239/2017, v ktorom súd uviedol, že: „Vychádzajúc z toho, že k vzniku právneho vzťahu je potrebné, aby nastala určitá skutočnosť a z toho, že za právnu skutočnosť možno považovať také okolnosti a skutočnosti, ktoré spôsobujú vznik, zmenu alebo zánik právnych vzťahov, teda okrem iného aj právne úkony ako prejavy vôle smerujúce najmä k vzniku, zmene alebo zániku práv, alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú, je potrebné konštatovať, že v súčasnosti platný procesný predpis nepripúšťa podanie žaloby o neplatnosť právneho úkonu, ak to nepripúšťa osobitný predpis. Ak takého predpisu niet, žalobcovia nemôžu žalovať neplatnosť právneho úkonu...“

31. Z uvedeného je teda zrejmé, že na prípustnosť žalobného návrhu na určenie právnej skutočnosti musí osobitný predpis výslovne pripúšťať určenie konkrétnej právnej skutočnosti.

32. V dôvodovej správe k CSP sú ako osobitné predpisy príkladmo uvedené zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej iba „Zákon o dražbách“) a zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej iba „Zákonník práce“).

33. Zákon o dražbách výslovne pripúšťa domáhania sa určenia konkrétnej právnej skutočnosti v podobe neplatnosti dražby a Zákonník práce zase výslovne pripúšťa domáhania sa určenia konkrétnej právnej skutočnosti v podobe neplatnosti skončenia pracovného pomeru.

34. Žalobcovia v podanom odvolaní súdu prvej inštancie vyčítajú nesprávne právne posúdenie veci, keď, podľa ich názoru, mal súd prvej inštancie za osobitný právny predpis, z ktorého vyplýva možnosť domáhať sa neplatnosti úverovej a záložnej zmluvy, považovať zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej iba „Zákon o ochrane spotrebiteľa“).

35. Toto svoje tvrdenie odôvodňujú poukázaním na § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého sa môže spotrebiteľ proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Nie je zrejmé, na základe čoho žalobcovia z uvedeného ustanovenia odvodili, že sa jedná o ustanovenie osobitného predpisu, z ktorého by vyplývalo, že sa na jeho základe môžu domáhať určenia neplatnosti úverovej a záložnej zmluvy.

36. Na prípustnosť žalobného návrhu podľa § 137 písm. d) CSP je nevyhnutné, aby osobitný predpis umožňoval domáhania sa konkrétne definovanej právnej skutočnosti, nepostačuje iba všeobecná formulácia na možnosť domáhať sa ochrany svojho práva (Zákon o dražbách konkrétne uvádza neplatnosť držby, Zákonník práce konkrétne uvádza neplatnosť skončenia pracovného pomeru). Zo žalobcami uvedeného Zákona o ochrane spotrebiteľa je zrejmé, že tento nepripúšťa výslovne možnosť domáhať sa určenia konkrétnej právnej skutočnosti v podobe neplatnosti úverovej a záložnej zmluvy.

37. K nedôvodnému pokusu o odôvodnenie žaloby podľa § 137 písm. d) CSP poukázaním na Zákon o spotrebiteľských úveroch žalovaný poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 18.09.2018, sp. zn. 5Co/93/2018. V uvedenom konaní síce Krajský súd v Košiciach rozhodoval vo veci, v ktorej mala byť vyslovená neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy, avšak, podľa názoru žalovaného, sú jeho závery plne aplikovateľné aj na neprípustnosť žalobného návrhu na vyslovenie neplatnosti úverovej a záložnej zmluvy. V uvedenom rozhodnutí Krajský súd v Košiciach skonštatoval, že: „Znenie § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z. možno začleniť ako normu s neurčitou hypotézou, podľa ktorej spotrebiteľ

má možnosť domáhať sa na súde ochrany proti porušeniu svojich práv ustanovených zákonom proti porušovateľovi týchto práv. Zákon neurčuje, že dohoda o zrážkach zo mzdy je v rozpore s právami spotrebiteľa a ani ju nezakazuje. Nie je možné podradiť dohodu o zrážkach zo mzdy pod § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z., lebo samotným uzatvorením dohody nedochádza u spotrebiteľa k porušeniu jeho práv ustanovených zákonom a ani z tohto ust. nevyplýva bližšie špecifikovaná žaloba. Určenie neexistencie právnej skutočnosti, že dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná, odporuje vo svojej podstate tomu, že súd má určiť aktuálny právny stav a pri takomto určení súd by rozhodoval o tom, čo nastalo v minulosti, nie o tom, čo je v prítomnosti. Výrok o tom, že dohoda o zrážkach zo mzdy je neplatná nemá výpovednú hodnotu.“

38. Aplikujúc závery Krajského súdu v Košiciach je teda zrejmé, že uzatvorenie úverovej zmluvy ako aj záložnej zmluvy nie je v rozpore s právami spotrebiteľa, a preto z uvedeného ustanovenia Zákona o ochrane spotrebiteľa teda nevyplýva možnosť domáhať sa určenia ich neplatnosti. Žalovaný je teda názoru, že súd prvého stupňa správne posúdil, že žalobný návrh žalobcov je v zmysle CSP neprípustný a správne Napádaným rozsudok žalobu zamietol. Žalovaný navrhuje, aby odvolací súd Napádaný rozsudok potvrdil a priznal žalovanému voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

39. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadrili žalobcovia. Uvedli, že žalobcovia napriek neurčitej hypotéze právnej normy vyjadrenej v ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. trvajú na tom, že uvedený zákon predstavuje osobitný hmotnoprávny predpis, z ktorého v súlade s ust. § 137 písm. d) CSP vyplýva možnosť domáhať sa určenia neplatnosti predmetnej úverovej a záložnej zmluvy. Ak by sa však konajúci súd stotožnil s tým, že zo zákona č. 250/2007 Z. z. a ani iného právneho predpisu nevyplýva možnosť žalobcov domáhať sa určenia neplatnosti napadnutých spotrebiteľských zmlúv, s poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu je nutné podanú žalobu podľa jej obsahu subsumovať pod ust. § 137 písm. c) CSP.

40. Podľa § 80 písm. c) OSP žalobou bolo možno uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, ktoré zákonné ustanovenie subsumovalo v sebe aj opodstatnenosť žalôb o neplatnosť právneho úkonu.

41. Podľa § 137 písm. c) CSP účinného od 1. 7. 2016, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Je plne v súlade s princípmi zásad spravodlivého súdneho konania vychádzajúceho z princípu právnej istoty, ochrany nadobudnutých práv (Čl. 2 ods. 1 CSP) a ústavnokonformného výkladu právnych noriem (Čl. 3 ods. 1 CSP), na ktorých stojí civilné sporové konanie, zahŕňajúcich v sebe i ústavnú garanciu prístupu k súdu (Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR), taký výklad a aplikácia ustanovenia § 137 písm. c) CSP, ktorý umožní účinnú ochranu práv a právom chránených záujmov strán sporu.

42. Predmetom konania o neplatnosť úverovej a záložnej zmluvy je vo svojej podstate konanie o určenie (existencie) práva žalovaného - veriteľa na uplatňovanie nárokov z napadnutých zmlúv a súčasne otázka existencie povinnosti žalobcov na plnenie z týchto zmlúv. Takto sa vec posudzovala aj do nadobudnutia účinnosti CSP aplikáciou § 80 písm. c) OSP.

43. V skutočnosti je teda predmetom konania nielen posudzovanie právnej skutočnosti, ale aj rozsahu práv a povinností z právnych úkonov vyplývajúcich, ktoré sú priamo subsumované pod § 137 písm. c) CSP. Existencia právneho záujmu na požadovanom rozhodnutí súdu je odôvodnená samotným postojom strán, z ktorých vyplýva spor o existenciu práv a povinností z napadnutých zmlúv, ako aj o rozsah záväzkov, ktoré ňou majú byť uspokojované. Rozhodnutím o neplatnosti uvedených právnych úkonov sa tieto sporné skutočnosti definitívne vyriešia a odstráni sa tak existujúci stav právnej neistoty o výške, spôsobe a rozsahu uspokojovania záväzku žalobcov. Otázkou preukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení sa žalobcovia zaoberali v samotnej žalobe.

44. Taktiež v danej veci je potrebné zdôrazniť, že neplatnosť napadnutých zmlúv je spätá s obsahom a rozsahom neprijateľných zmluvných podmienok, ktoré, najmä úverová zmluva, obsahuje. Potom naliehavý právny záujem je daný i s poukazom na § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v spojení s § 3 ods. 5 cit. zákona, v zmysle ktorých každý spotrebiteľ má právo na ochranu

pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách a proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa sa môže spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva (§ 3 ods. 5). V zmysle ustálenej súdnej praxe spotrebiteľ má vždy naliehavý právny záujem na určení, že zmluvná podmienka v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľná a keďže naliehavý právny záujem v prejednávanej veci vyplýva z osobitného predpisu (§ 3 ods. 3 a 5 zákona č. 250/2007 Z. z.), nie je potrebné osobitne skúmať tento naliehavý právny záujem. Na základe vyššie uvedeného a argumentácie uvedenej v odvolaní navrhuje odvolaciemu súdu, aby rozhodol v zmysle odvolacieho návrhu uvedeného v odvolaní tak, že rozsudok Okresného súdu Galanta sp. zn.: 18C/55/2017- 190 zo dňa 25.02.2019 zruší a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

45. K vyjadreniu žalobcov sa vyjadril žalovaný. Uviedol, že v § 137 písm. d) CSP je možné domáhať sa určenia právnej skutočnosti iba v prípade, že možnosť domáhať sa určenia konkrétnej právnej skutočnosti je priamo uvedená v osobitnom predpise. Zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej iba „Zákon o ochrane spotrebiteľa“), na ktorý sa odvolávajú žalobcovia, neobsahuje ustanovenie, ktoré by umožňovalo domáhať sa vyslovenia neplatnosti úverovej a záložnej zmluvy.

46. K poukázaniu žalobcov na ustanovenie § 80 písm. c) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej iba „OSP“) žalovaný uvádza, že v zmysle § 473 CSP bol OSP ku dňu 01.07.2016 zrušený. Odôvodňovať opodstatnenosť dôvodnosti podanej žaloby zrušenou právnou normou za stavu, kedy aktuálne účinná právna norma upravuje prípustnosť žalobných návrhov komplexne príde žalovanému ako úplne nedôvodné.

47. Žalovaný zároveň nesúhlasí s tvrdením žalobcov, že ich žalobný návrh je prípustný v zmysle § 137 písm. c) CSP. Žalovaný v prvom rade uvádza, že sami žalobcovia sa v priebehu konania nevedeli rozhodnúť, na základe ktorej právnej normy by ich žalobný návrh mal byť prípustný, pričom táto nerozhodnosť pokračuje aj v odvolacom konaní.

48. Vo vyjadrení žalobcov datovanom na 05.12.2018 žalobcovia uvádzajú, že osobitným predpisom, z ktorého má na účely § 137 písm. d) CSP vyplývať možnosť domáhať sa určenia neplatnosti zmlúv, je zákon č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej iba „Zákon o úveroch na bývanie“).

49. V odvolaní žalobcov datovanom na 04.04.2019 žalobcovia uvádzajú, že osobitným predpisom, z ktorého má na účely § 137 písm. d) CSP vyplývať možnosť domáhať sa určenia neplatnosti zmlúv, už je namiesto Zákona o úveroch na bývanie Zákon o ochrane spotrebiteľa.

50. Vo vyjadrení žalobcov datovanom na 23.05.2019 už zase namietajú, že prípustnosť ich žalobného návrhu nemá byť posudzovaná podľa § 137 písm. d) CSP, ale podľa § 137 písm. c) CSP. Z uvedeného je zrejmé, že sami žalobcovia nevedia jednoznačne odôvodniť prípustnosť ich žalobného návrhu. Žalovaný je zároveň názoru, že ak chcú žalobcovia podať odvolanie z dôvodu, že súd prvého stupňa mal posúdiť prípustnosť ich žalobného návrhu podľa § 137 písm. c) CSP, mali, s poukazom na § 365 ods. 3 CSP, túto námietku uplatniť v lehote na podanie odvolania. Bez ohľadu na uvedené, žalobný návrh žalobcov nie je možné posúdiť podľa § 137 písm. c) CSP, ako žalobcovia uvádzajú.

51. V zmysle § 137 písm. c) CSP je možné sa žalobou domáhať určenia či tu právo je alebo nie je. Žalobný návrh žalobcov - vyslovenie neplatnosti zmlúv - nie je možné považovať za určenie, či tu právo je alebo nie je.

52. V zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej iba „Občiansky zákonník“) vznikajú občianskoprávne vzťahy z právnych úkonov alebo z iných skutočností, s ktorými zákon vznik týchto vzťahov spája.

53. V zmysle § 34 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej iba „Občiansky zákonník“) je právnym úkonom prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú.

54. Z uvedeného je zrejmé, že zmluva je typickým príkladom právneho úkonu a nevyhnutné ju považovať za právnu skutočnosť. V nadväznosti na uvedené je potom žalobný návrh, ktorým sa žalobcovia domáhajú určenia neplatnosti zmluvy, nevyhnutné subsumovať pod ustanovenie § 137 písm. d) CSP. Aplikácia § 137 písm. c) CSP nemôže pripadať do úvahy, nakoľko žalobcovia sa nedomáhajú určenia existencie alebo neexistencie žiadneho konkrétneho práva. Na základe uvedeného pokladá žalovaný skutočnosť uvádzané žalobcami v ich vyjadrení zo dňa 23.05.2019, ako aj v odvolaní zo dňa 04.04.2019, za nedôvodné.

55. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou stranou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 367 ods. 3 CSP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov nie je dôvodné.

56. Pretože odvolací súd preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ ide o zistené skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcami uplatneného nároku a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, pričom sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia s poukazom na ust. § 387 ods. 2 CSP odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a odkazuje na (výstižné, správne a presvedčivé) odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od skutkových alebo právnych záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľom. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa iba nasledovné:

57. Z obsahu spisu vyplýva, medzi žalovaným a dlžníkmi: žalobcom 1/, žalobkyňou 2/, T. L. a T. L. bola uzatvorená Zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere dňa 05.10.2011, ktorej predmetom bolo poskytnutie mimoriadneho medziúveru pod č. 2883170204 vo výške 49.500 eur, za účelom nadobudnutia vlastníctva bytu, rodinného domu, atď. uvedené v bode 2 zmluvy.

58. Zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a mandátnou zmluvou uzatvorenou medzi žalovaným ako záložným veriteľom a žalobcom 1/ ako záložcom dňa 05.10.2011 bolo zriadené záložné právo k nehnuteľnostiam vo vlastníctve záložcu zapísaným na LV č. XXX, katastrálne územie P., pričom zabezpečovanou pohľadávkou záložného veriteľa bola pohľadávka zo zmluvy o splátkovom úvere č. 2883170503 a 2883170204 zo dňa 05.10.2011, na základe ktorej záložný veriteľ poskytol úver vo výške 49.500 eur.

59. Žalobcovia sa domáhali určenia, že zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere uzatvorená dňa 05.10.2011 medzi žalobcami ako dlžníkmi a žalovaným ako veriteľom, je neplatná a zároveň, aby súd určil, že zmluva o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a mandátna zmluva uzatvorená dňa 05.10.2011 medzi žalobcom 1/ ako záložcom a žalovaným ako záložným veriteľom, predmetom ktorej je zriadenie záložného práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcimi sa v k. ú. P., obec P., okres Galanta, zapísaným na LV č. XXX: stavba - rodinný dom súpisné číslo XXX, postavený na parc. č. 732/4, a parcelami registra „C“ evidovanými na katastrálnej mape ako pozemok parc. č. 732/1 zastavané plochy a nádvorcia o výmere 272 m², pozemok parc. č. 732/4 zastavané plochy a nádvorcia o výmere 71 m² a pozemok parc. č. 732/5 zastavané plochy a nádvorcia o výmere 53 m², ktorej vklad záložného práva do katastra nehnuteľností bol povolený Okresným úradom Galanta, katastrálny odbor pod č. V 3274/2011, je neplatná.

60. Z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že žalobcovia najskôr poukázali na ust. § 137 písm. c) CSP, keď uviedli ako naliehavý právny záujem to, že potrebujú mať vyriešenú otázku, aké sú záväzky žalobcov voči žalovanému, a teda aká je výška ich skutočného dlhu nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov od žalovaného. Vyslovením neplatnosti zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere sa tiež odstráni riziko uplatnenia možných sankcií z uvedených zmlúv, ktorým sú žalobcovia vystavení. Pokiaľ ide o neplatnosť zmluvy o zriadení záložného práva na nehnuteľný majetok a mandátnej zmluvy vyplýva z potreby právnej istoty v otázke dispozičných oprávnení s nehnuteľnosťami vo vlastníctve žalobcu 1/ zo strany žalovaného ako záložného veriteľa, zapísaného v

katastri nehnuteľnosti. Môže byť podkladom výmazu záložného práva, čím sa zlepši postavenie žalobcov odstránením hrozby straty ich obydlia výkonom záložného práva.

61. Počas konania pred súdom prvej inštancie poukazovali na ust. § 137 písm. d) CSP a v odvolaní uviedli, že súhlasia s tým, že predmetná žaloba predstavuje určovaciu žalobu v zmysle § 137 písm. d) CSP, teda že sa v tomto súdnom konaní domáhajú určenia právnej skutočnosti. Nie je však možné súhlasiť so záverom súdu, že nárok, ktorý žalobcovia v konaní uplatnili (možnosť domáhať sa určenia právnej skutočnosti - neplatnosť úverovej zmluvy) nevyplýva zo žiadneho ustanovenia osobitného predpisu, pričom poukázali na ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z.

62. Súd prvej inštancie dostatočne správne a dostatočne výstižne v odôvodnení vysvetlil, z akého dôvodu nie je prípustná žaloba o určenie neplatnosti zmluvy, keď vysvetlil, že v zmysle ust. § 137 písm. d) CSP je prípustná žaloba o určenie neplatnosti právnej skutočnosti (to znamená určenie existencie, platnosti, či neplatnosti zmlúv a iných právnych úkonov) tak, že prípustné sú len tie žaloby na určenie právnej skutočnosti - teda aj neplatného právneho úkonu (zmluvy), pri ktorých to pripúšťa hmotné právo (napríklad Zákonník práce - § 77, Občiansky zákonník - § 711 ods. 6, Zákon o dobrovoľných dražbách - § 21 ods. 2, k takýmto patrí aj prípustnosť žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúce z ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z., ako ale vysvetlil v odôvodnení napadnutého rozsudku súd prvej inštancie, tento zákon nemožno aplikovať na Zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere. Ustanovenie § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom 01.01.2018 takéto určenie umožňuje (spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou), avšak iba vo vzťahu k spotrebiteľským úverom, čo predmetný úver nie je, keďže podľa § 1 ods. 3 písm. c) zák. č. 129/2010 Z. z. (v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy) spotrebiteľským úverom nie je úver zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti, ktorého lehota splatnosti je viac ako desať rokov, preto ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. nie je v danom prípade aplikovateľné. Z tohto dôvodu nie je prípustné postupovať podľa § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. a domáhať sa určenia neplatnosti samotnej zmluvy alebo jednotlivých právnych úkonov, týkajúcich sa predmetného zmluvného vzťahu. Obdobne to platí aj v prípade určenia neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva a mandátnej zmluvy. Napokon ani tá skutočnosť, že súd je povinný ex offa skúmať zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách, na ktoré poukazovali nemôžu zmeniť názor odvolacieho súdu, nakoľko opäť žalobcovia sa nedomáhali určenia neprijateľnosti (neplatnosti) zmluvných podmienok, ale neplatnosti zmlúv, v prípade ktorých hmotnoprávne podmienky nestanovujú túto možnosť. Z § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. nemožno vyvodit', že by prostriedkom ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami mala byť práve žaloba o určenie neplatnosti zmluvy a že práve táto žaloba má slúžiť na riešenie určitého konkrétneho sporu predpokladaného v tomto zákone a že od jeho riešenia by podľa tohto zákona mal priamo závisieť postup strán. Napokon zákonodarca by neustanovil možnosť podať žalobu o neplatnosť zmluvy o úvere ako to je ustanovené v § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z., pokiaľ by takéto žaloby mali byť podávané cez neprijateľnosť zmluvných podmienok. Inak povedané, odvolací súd sa stotožňuje so záverom, že žaloba o určenie vyslovenia neprijateľnosti (neplatnosti) zmluvných podmienok nie je určovacou žalobou v zmysle ust. § 137 písm. c) CSP, ale vyplýva z ust. § 137 písm. d) CSP, avšak tak ako je uvedené, predmetom nároku žalobcov nebolo určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, ale určenie neplatnosti zmlúv.

63. Predmetné určovacie žaloby, ktorých sa žalobcovia domáhajú nespadanú pod ust. § 137 písm. c) CSP, tak ako to načrtli odvolatelia vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného. Bráni tomu totižto samotná žaloba, ktorou sa žalobcovia domáhajú svojho nároku.

64. K vyššie uvedenému však odvolací súd ešte dodáva, že právna úprava určovacích žalôb smeruje (a aj predtým smerovala) k tomu, aby boli určitým spôsobom „odfiltrované“, teda vylúčené ako procesne neprípustné také žaloby, ktoré s konečnou platnosťou neriešia daný právny vzťah a v zásade sú len akoby medzistupňom ku podaniu ďalšej žaloby. Jednoducho určovacej žalobe vyhovujúci rozsudok má byť pre žalobcu užitočný, má mať pre neho praktický a nie akademický význam. Slovanami predchádzajúcej judikatúry viažucej sa ešte k určovacím žalobám z obdobia účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, vylúčené sú ako neprípustné žaloby, ktoré „neslúžia potrebám praktického života“ (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované Zo súdnej praxe pod č. 40/1996, resp. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/112/2004, resp. sp. zn. 3Cdo/122/2009, atď.).

65. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že pokiaľ ide o určenie neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva, tu odvolatelia uviedli, že naliehavý právny záujem na určenie neplatnosti záložnej zmluvy vyplýva z akcesorickej povahy tejto zmluvy. Treba však uviesť, že už len z tohto dôvodu je predmetná určovania žaloba nadbytočná, avšak v tomto prípade platí to isté ako pri Zmluve o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere.

66. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, z vyššie uvedeného právneho dôvodu, podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

67. O nároku na náhradu trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku rozhoduje súd v rozhodnutí, ktorým končí konanie.

68. Podľa ust. § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

69. Tento rozsudok bol prijatý v odvolacom senáte v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie,

lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).